

A nagy egyházszakadás

Az egyetemes egyház kettészakadását (1054) a tanbeli ellentétek mellett a politikai hatalmi küzdelmek is nagyban elősegítették.

3. oldal

Amikor a szülő mindenbe beleszól

Mindennek rendelt ideje van – tanítja a Szentírás. A gyermek irányításának, vezetésének, de az elengedésének is megvan a maga ideje.

5. oldal

Külhoni szórványstratégia

Tahitófaluban tartotta a nyáron éves tanácskozását a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat.

7. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2015. SZEPTEMBER XXVI. ÉVFOLYAM 18. SZÁM

ZAVAROS VÍZ FÖLÉ HAJOLVA

Csak a tiszta víz mutatja meg arcunk tükörképét. A zavaros víz nem mutat semmit, csak kiismerhetetlen, csordultig telt ürességet. Van, aki ennek is örül. A Szentírásban, Dániel könyvében arról olvasunk, hogy a nemzeteknek is megvan a maguk angyala, akik Isten színe előtt állnak. De ha angyala van, akkor sötét démonának is lennie kell. Mert munkáját érezzük, látjuk. A gonoszság lelke pontosan és hűségesen gondoskodik arról, hogy az embernek nyugalma, öröme ne legyen. A történelem vizét, a nemzetek, a családok és az ember életét újra és újra felkavarja, megzavarosítja, hogy az ijesztő, bizonytalanságba

tasztító legyen. Aztán pedig támaszként, vigasztalóként lép fel... A zavaros vizekben ugyanis éppen azt nem látja az ember, ami egyetlen kincse: az Isten-arcúságot. Ez visszavezethetné Teremtőjéhez, alkotó Urához. Önmaga elgyötört, megfáradt arcát ha tisztán láthatná, akkor felkiálthatna, mint a tékozló fiú: atyám házában kellene legyenek! Isten Szent Lelke nekünk az értelem, a józanság és az erő lelkét adja. Isten Igéjének tiszta, éltető vize megőriz a sötét erők zavaros és ijesztő mélységétől. Bárcsak újra fölé hajolna a világ, az országok és népek, bárcsak újra fölé hajolna az ember.

EGY VÉRBŐL VALÓK VAGYUNK

Volt egyszer egy ember, aki azt hitte, hogy meghalt. Aggódo felesége és barátai elküldték őt a közelben lakó, ismerős pszichiáterhez. A pszichiáter elhatározta, hogy oly módon gyógyítja meg az illetőt, hogy meggyőzi őt egy tényről, amely ellentmond annak a nézetének, hogy halott. A pszichiáter azt az egyszerű igazságot választotta, hogy a halottak nem véreznek. Egészségügyi szövegeket olvastatott a páciensével, hullaboncolásokat nézetett vele. Több heti munka után a páciens végül azt mondta: „Jól van, meggyőzött. A halottak nem véreznek.” Ekkor a pszichiáter megszúrta a páciens karját egy tűvel, és folyini kezdett annak a vére. A férfi eltorzult, és holsápadt arccal nézte a karját, s felkiáltott: „Te jó ég! Hát mégis véreznek a halottak!”

Európában sokan élnek egy elképzelt világban. Ha az ember kellő kitartással ragaszkodik megalapozatlan előfeltevéseihez, akkor a tényeken semmit sem változtat, és megteremteti saját, valóságtól elszakadt világát, amelyre a valóság nem hathat. Sokszor ragaszkodunk a butaságainkhoz. Az emberek mindent elhisznek, csak ne legyen benne a Bibliában.

Túl könnyű menekülési útvonal ez: van egy elképzelt, kitalált ellenség, és mindenért az a hibás. Ezzel a kitalált, szépen rendszerbe szedett elgondolással jól tartható frontvonalakat lehet aztán építeni.

(folytatás a 2. oldalon)

EGY VÉRBŐL VALÓK VAGYUNK

(folytatás az 1. oldalról)

Akarva akaratlanul találkozom ezekkel a ríogatásokkal a bevándorlókkal kapcsolatosan, és a nemzetünket érintő kérdésekben. Nem vagyok vak, tudom, hogy a háttérben sok minden lehet (!), de feltevésekkel sehol sem jutunk. Gyűlöltre gyűlölettel válaszolni nem érdemes. A ríogatók szerint azért vagyunk most ebben a helyzetben, mert sokakat befogadtunk, és „a patkányok hont foglaltak”. Lehet, hogy van benne igazság, de szerintem nem az a baj, hogy befogadtunk valakiket, hanem az a probléma, hogy éppen azt nem fogadtuk be, akit kellett volna. Órá kellett volna bízni az országot!

Ki volt itt hamarabb? Egyesek szerint a dákok már itt vártak bennünket vendégszeretettel. Jézus dák volt, sőt már az Édenkertben is ott voltak, azért nem találja senki, hogy hol van a két fa (nem a nagyenyedi fűz). De megvan a saját bejárati változat is. Jézus pártus herceg volt, természetesen magyar. A Kárpát-medence pedig olyan különleges hely, hogy mindenki menekülne innen külföldre, és egyre csak fogyunk, mert a félelemre építünk, nem pedig a bizalomra. Szomorú.

A rasszizmust nem a bőr, hanem a bűn, a nemzetek közötti konfliktust a gyűlölet, a nem megértést az istentelenség okozza. Azt a meccset, ami az arab világban zajlik, a középkorban mi is lejátszottuk. Kevés sikerrel. De legalább előnyben vagyunk, és el tudjuk magyarázni, hogy hogyan lehet kijutni a gödörből, már ha egyáltalán kinn vagyunk. „Isten az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakozzanak a földnek egész színén, meghatározván eleve rendelt idejüket és lakásuknak határait.” (ApCsel 17,26) Egy vérből való vagyunk! Magyar a magyarral egy család, és vallom, hogy jobban kell szeressem a szűk családom tagjait, mint másokat, de semmi köze nincs a globalizációhoz annak, hogy parancsot kapunk: nekünk mindenkit szeretnünk kell, tisztelni, becsülni, mert egy vérből való vagyunk. Még akkor is, ha kulturális különbségek vannak közöttünk.

Ha Krisztus vére bennünk csörgedez, azt is tudunk lehet, csak az élők véreznek, ők kapnak sebeket, a halottak nem. Nem belehalni kéne, hanem élni, éltetni és élni hagyni.

RÁCZ ERVIN

A MEGFELELŐ SZÓ

„A sok beszédre ne legyen-é felelet? Avagy a csácsogó embernek legyen-é igaza?” (Jób 11,2)

A nagy nyomorúságba jutott Jóbot vizsgálató három barát egymás utáni beszédének tartalma egyre inkább fokozódik, és kemény szavakat foglal magába. A barátok is tudnak keményen fogalmazni. De vajon helyesen szólnak-e?

Elifáz csak felszínesen említette Jób bűneit, Bildád burkoltan utalt Jób gyermekeire, ami azonban a mai kijelölt Igében olvasható, az a harmadik barát beszéde, ami mindezeknél nagyobb méreteket ölt. Cófár nagyon heves, kitörő és indulattal teli szavakkal kezdi beszédét. Szerinte Jóbna, aki testi-lelki kínokkal küzd bőbeszédűségéből következettve túlságosan beképzelt, ideje volna tehát egy kicsit magába szállnia, és – mai szóval élve – „szálljon le a magas lóról”, elvégre ő van hátrányos helyzetben. Ez a barát abból indul ki, hogy aki szenved, az biztos valami rosszat tett, és bűnhődik. Jób a maga ártatlanságát hajtogatja, és bizonyítani akarja, hogy Istenről való gondolkodása helyes és tiszta. Jób nagy titkot lát meg: nem csak a bűnöst, a hibást érheti baj, szenvedés, megpróbáltatás.

Világunkban sok olyan emberrel találkozunk, aki Isten tanítását, pedagógiai érzékét félreérti, és ennek következtében rosszul oktat másokat. Az ilyen ember beszéde erélyes, makacs, és

mondjunk bármit is neki, egyre inkább belebonnyolódik saját gondolataiba, vádolja a keresztyéniséget, azoknak előjárót, és semmiképpen sem akar a jobb belátásra jutni, ahonnan korábban „kitért” (lásd: a jehovistákkal való vitáinkat).

Jób nagyon rossz helyzetben érezhette magát, hiszen a három barát és még saját felesége is ellene voltak, minden nyomorúságot neki rónak fel, miközben tudja, hogy Isten megsegíti. Mit tehet ebben a helyzetben? Mit is kívánhatnánk a hasonló helyzetben lévő embernek, aki kórházi ágyon várja a gyógyulást, vagy a börtönből való szabadulást? Kitartást és erőt! Hitünket ne adjuk fel, napról napra erősödjön, mert lehet, hogy egyszer minket is körbeállnak a vádolók, és Isten melletti, kitarító bizonyosságunkról kell majd tanúskodnunk. Ne féljünk, mert Isten, amiképpen a tanítványok ajkára helyezte a megfelelő szót, úgy tesz mi velünk is, mai tanítványokkal, hogy az Ő igazsága és szándéka nyilvánvalóvá legyen.

ILONCAI ZSOMBOR

LÁSSUNK TISZTÁN! – SZEGÉNYEKNEK ÉS NEM RESTEKNEK

„Mert amikor nálatok voltunk is, azt rendeltük néktek, hogy ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék.” (2Thessz 3,10)

Némelyek abban a tévhitben ringatják magukat, hogy Isten eredetileg nem adott feladatot az embernek, s a munka a bűneset következménye. Ez a meglátás helytelen, hiszen Isten az első embernek azt a feladatot adta, hogy őrizze és művelje az édenkertet. Az viszont tény, hogy a méltatlanná vált ember részére Isten megnehezítette a munkát, így az már fáradságos és orcánk veritékével végzendő munka lett. Pál apostol a linkséget és némelyek tekergetését látva nagyon keményen fogalmaz: aki nem dolgozik, az ne is egyék.

Sajnos semmittevésre hajlamos emberek mindig voltak és vannak, ők azok, akik nem tudnak, és nem is akarnak következetesen dolgozni, akik számára mindig hülye a főnök. Ők azok, akik nem gazdagítják a munkaadót, tehát nem dolgoznak neki. Természetesen vannak beteg, munkaképtelen emberek, akik örömmel végeznék dolgukat, de nem tehetik. Nem róluk beszélünk. Vannak, akiket leépítettek munkahelyükön, szívesen keresnének új állást, de koruk miatt nem találnak, nem róluk van szó.

Mégis kikről van akkor szó? Ezt egy katolikus paptól hallott történettel szeretném érzékelteni. Egy „szegény” ember megkereste a papot azzal a „határozott” felkéréssel, hogy adjon neki pénzt, hiszen a Szent Antal-perselybe ilyen célból gyűjtenek adományokat. A pap egy seprút adott az atyafi kezébe, hogy némi tevékenységet végezzen, de a felvágott nyelvű testvér fenyegetőzött, hogy feljeleni a püspöknél, mert a szegények perselyéből nem ad neki a pap. A lelkész azt válaszolta: igen, csak hogy a szegények, és nem a restek részére van a persely.

Kerti munkám közepette azon gondolkodtam, hogy az unalom minden rossznak a melegágya, hiszen a naphosszat való padon ücsörgés fáradságát azzal oldja az ember, hogy kipletykálja a másikat. Amikor mindent észrevesz és megkritizál a másik, mert van rá ideje. Amikor a munkanélküliek arányát százalékban meghatározzák, akkor a munkaképes lakosság hetvenöt százalékatól visszafelé számolnak, hiszen a lakosság negyede nem kapható következetes munkára. Végre vegye komolyan az ember: nem tétlenségre, hanem feladat végzésére lettünk teremtve, végezzük tehát munkánkat jó szívvel és szeretettel abban a szellemben, hogy az Istentől rendelt feladat, s végezzük, mert a munka nemest.

GENDA ÁRPÁD SZABOLCS

ZWINGLI ULRICH, AZ ELFELEJTETT REFORMÁTOR 2.

A második zürichi disputát követően (1523. október 26-28.) Zwingli őszintén hitte, hogy a város áttérése lavinát indít el a többi kantonban is, de álmában sem gondolta volna, hogy ilyen kimenetellel.

Az ország ugyanis szó szerint kettészakadt a felekezeti érdekek mentén, és a kantonok külső szövetségesek támogatása után néztek. Az ún. öt kanton Svájc belsejében a katolikus Habsburgokkal szövetségbe, míg a reformált kantonok a Schmalkaldeni szövetség (kilenc protestáns német fejedelem és tizenegy szabad birodalmi város V. Károly ellen létrehozott szövetsége) kegyeit kereste, kevés sikerrel.

A sikertelenség oka tulajdonképpen maga Zwingli volt. A reformáció számára első rendben a hasztalan egyházi gyakorlatoktól való megtisztulást jelentette, aminek célja az erkölcsimorális megújulás volt. Értelmezése szerint az evangélium Isten akaratainak legfőbb kijelentése, aminek tartalma, hogy egyedül Krisztusra hallgassunk, és ne az emberi rendelkezésekre! Luther ezzel szemben mindig azt hangsúlyozta, hogy az evangélium Isten üdvözítő kegyelméről szóló kijelentés. Az élet zsinórmértéke vagy kegyelmi tudat? – fogalmazhatjuk meg kettejük vitájának lényegét. Apró hangsúlybeli különbség, mégis kibékíthetetlen ellentétet nőtt a két reformátor között, mely a sákramentumokról szóló tanításban csúcsosodott ki.

Zürich radikális reformkövetelői az anabaptisták (újrakeresztelők) voltak, akik a keresztiséget a megtérés jeleként értelmezték. Mivel az új életre való elkötelezettség tudatos döntés következménye, ezért azt csak felnőtt korban szolgáltatták ki, és megtagadták a gyermekkeresztiséget. Zwingli kezdetben ingadozott a kérdésben, de végül arra a következtetésre jutott, hogy a keresztvíz nem büntőrlő erő, hiszen Krisztus is azt tanította, hogy kívülről semmi sem tesz sem tisztává, sem tisztátalanná, ezért nem lehet kegyelmi eszköz sem, ahogyan Luther tanította. A keresztiség Zwingli számára, akárcsak az úrvacsora, az Istenhez tartozók jele, az öszövetési körülmétkedés mintájára.

Az igazi különbséget mégis az úrvacsoráról szóló tanítás jelentette. Krisztus áldozata egyszeri és tökéletes volt, ezért a misében emlékeztetés történik erre. Éppen ezért az úrvacsora is Krisztus halálát hirdeti, és a gyülekezet lelki módon részesül benne – tanítja Zwingli.

Luther nem véletlenül látta ebben a tantételben Karlstadtnak (Luther munkatársa) a realprezencia kétségbe vonását. Zwingli szerint

ugyanis az úrvacsora sem az üdvösség közvetítője, és a jegyek az üdvösségre csak mutatnak, de nem hordozzák magukban, hiszen testi (anyagi) dolog nem hordozhatja az üdvösséget. Ráadásul Krisztus testileg már a mennyben van, ezért nem lehet jelen egyszerre az úrvacsorában is.

Itt látszik a legjobban Zwinglinek az a szándéka, hogy racionális, észérvekkel igyekezett meggyőzni nemcsak Luthert, hanem az egész világot. Luther azonban már régen túllépett ezen a fajta gondolkodásmódon. Az ő magyarázata szerint a kenyér és bor jegyeiben Istennek az a szándéka valósul meg, ami Krisztus emberré-létében is, tudniillik, hogy a földi tényezőkhöz kösse magát azért, hogy közelebb kerüljön hozzánk! Mintha nem is egy nyelvet beszéltek volna, úgy elbeszéltek egymás feje felett a vita hevében.

Később, az 1529-es marburgi kollokviumon az európai uralkodók előtti egység érdekében eltekintenek a különbségektől, de közös nevezőre így sem jutottak. Zürich, és a többi újhitű kanton igyekezett élelmiszerblokáddal kieroszakolni az öt katolikus közép-svájci kanton reformációját, melynek az lett az eredménye, hogy 1531. október 11-én Kappel-nél 500 zürichi, köztük maga Zwingli is, aki fegyvert ragadt a reformáció érvényre juttatásáért, életét vesztette. Zürich vereségével azonban mégsem vesztett csatát a reformáció, csupán a lelkészek tanácsbeli politikálását tiltották meg ettől kezdve.

Erőszakkal tehát sem egyik, sem másik fél nem érhetett itt célt, de a józan ész sem vitte diadalra a reformációt – egyelőre. Luther szemében Zwingli mindig tévtonító maradt, Kálvin viszont (talán azért is, mert ő csak Zwingli halála után kezdett tevékenykedni) Bullinger Henrikkel, Zwingli utódjával sikeresen közelítette egymáshoz a genfi és a zürichi reformációt, olyannyira, hogy néhány dolgot át is vett az Institutioba.

Végeredményben ezért maradt svájci jellegzetesség az az elgondolás is, hogy egyház és állam ugyanannak a közösségnek két feladatkörét töltik be egyazon időben, ezért nincs is szükség külön egyházi döntéshozókra. Ennek a megközelítésnek legjobb példája az, hogy Svájcban az egyházfenntartói járulékot az állam felé fizetendő jövedelemadóval egy kategóriába sorolják, és minden alkalmazott fizetéséből automatikusan levonnak 11 %-ot egyházi adó címén.

Svájcon kívül nem is beszélhetünk olyan egyházzól, amely kimondottan Zwingli tanaival azonosítaná magát, mint a lutheránus vagy a kálvinista egyházak, de ennek ellenére is, közvetett módon érezhetők a zürichi reformátor hatásai még Magyarországon is. Ő volt például az első lelképásztor, aki a kötelező perikópa-rend (az igehirdetés előírás szerinti alapigéje) helyett szabadon választható textus szerint prédikált.

Bár Zwingli irodalmi munkássága nem adott további impulzusokat a reformációhoz, a református egyházakban neki is köszönhetően megmaradt az egység és az összetartozás határokön átívelő tudata.

TOKÁR SÁNDOR

A NAGY EGYHÁZSZAKADÁS

Az egyetemes egyház kettészakadását (1054) a tanbeli ellentétek mellett a politikai hatalmi küzdelmek is nagyban elősegítették.

A Római Birodalom kettészakadása után (395) az egyház nyugati és keleti része is fokozatosan eltávolodott egymástól. A legnagyobb kérdést a pápa joghatóságának érvényesítése jelentette. Az egyház nyugati része ugyanis azt vallotta, hogy Róma püspökének teljes hatalma van az egész egyház felett, de ezt a Bizánci Birodalomban élő pátriárkák csak hitbeli kérdésekre nézve fogadták el igaznak. Az ő tanításuk szerint az egyház élén a pentarchia (az öt vezető város: Róma, Jeruzsálem, Antiókhia, Alexandria és Konstantinápoly) püspökei állnak, akik között a pápának csak tiszteletbeli elsőbbségi joga (primatus honoris) van.

A hatalmi harc először a bolgár kereszténynek hovatartozását illetően éleződött ki. Róma ugyanis a nyugati egyházhoz szerette volna kapcsolni a nemrég megalakult Bolgár Császágot, ezért a nyugati liturgia bevezetését szorgalmazta, de maguk a bolgárok közelebb érezték magukat a keleti egyházrészhez.

A Német-római Szent Birodalom kikiáltása (962) pedig csak olaj volt a tűzre, mivel a német uralkodók igényt tartottak Dél-Itália Bizánchoz tartozó területeire. IX. Leó pápa ezért latin érseket nevezett ki a görög liturgiát használó Szicíliaába, amire válaszul Kerullariosz konstantinápolyi pátriárka bezáratta a város latin nyelvet használó egyházi intézményeit.

A pápa a helyzet megoldására Humbertus kardinálist küldte Konstantinápolyba, de arrogáns fellépése miatt Kerullariosz elzárkózott a párbeszédétől. Humbertus megfélemlítésképpen 1054. július 16-án a Hagia Szophia templom oltárára helyezte a pátriárkát és támogatóit kiközösítő bullát. Lépésével azonban ellenkező hatást ért el, ugyanis a nyolc nappal későbbi zsinaton Humbertust viszont kizárták az egyházból.

Az egyházszakadás híre csak lassan ment át a köztudatba. Magyarországon a XII. században még léteztek görög kolostorok (pl. Visegrád). A szakadást a keresztetek által megalapított Latin Császárság (1204) tette végérvényessé, amit a II. Vatikáni Zsinaton (1965) vontak vissza kölcsönösen a felek.

T. S.

MITŐL FÜGGSZ?

Drog, alkohol, dohányzás, játékszenvedély. A függőség és szenvedélybetegség kapcsán elsősorban és elsősre ezek a megkötözöttségek jutnak eszünkbe. Amolyan önnyuगतató skatulyák ezek: „ó, hát én nem iszom, drogokra sem költök, nem az én gondom ez az egész szenvedélyesdi.” Lehet, azért mégis?

Hiszen miért ne lehetne megkötözöttség akár a pénz szerelme, a hatalom mániája, a karaktergyilkosság erőszakossága is, ha mindez állandóan az emberben, olyannyira hogy végül, szinte észrevétlen a deviáns viselkedésmód lesz a domináns, az elfogadott, a mindennapos, az irányadó?

Lám, így már árnyaltabb a kép és a téma. Így már egészen életközébe kerül a függőség kérdése, s nem úgy beszélünk róla, mint olyan valamiről, amihez látszólag semmi közünk, s csak leereszkedünk hozzá, amolyan közéleti véleményalkotással, véleménypöszölásokkal. A mi derék Pál apostolunk egyes leveleiben ezekről az általunk elnagyolt, nem szenvedélybetegségeként kezelt szenvedélybetegségeinkről is szót ejt, néha szemünket csipő őszinteséggel. Ha csipi a szemünk, az jó, mert az szembetekintést jelent, megmoccanó lelkiismeretet, kereső lelkületet, aki először mindig önmagára alkalmazza a Szót.

S mit látunk, ha magunkról le vesszük a tekintetünk, s a globális falut szemléljük a kérdésből kiindulva? Azok a társadalmi elemek, amelyek manapság a könnyűdrogok liberalizációját emelik pajzsukra, úgy gondolják, hogy ezzel nem a függőségbe kerültek táborát növelik, hanem az egyén szabadságjogait bővítik. Ma ez az első, a fő. A modern világ ennek jegyében rombolja téglánként a zsidó-keresztény kultúrák etikai építményét. Miközben a vallásos fundamentalizmus egyáltalán nem megengedő az előbbi kérdésben. Mint ahogy semmi másban, ami nem az ő tanítása. Ugyanakkor a modern migráció is azt jelzi, hogy mind Afrikában, mind Ázsiában egyre kevesebb igény mutatkozik arra a típusú vallásosságra, amely istenének a géppuskát tartja, mely az emberéletet pótolható fogyóárúként kezeli és öldökl.

A kultúrák harcát szemléljük hát egyre közelebről, hiszen ezek harci vonalai, előbb a globalizáció, majd most a modern népvándorlás kapcsán már érintik, sőt egyre erőteljesebben befolyásolják az életünket, a Kárpát-medencét. Mindez pedig az egyház számára olyan helyzetkép és terep, ahol egyszerre lehet diakónus, evangélista és hitvédő, azaz samaritánus, igehirdető és hitét, identitását, kultúráját képviselő és védő intézmény.

FABIÁN TIBOR

AZ ÉN DROGKARRIEREM 2.

(folytatás az előző lapszámból)

Kubiszyn Viktor író több mint egy évtizedig volt drogfüggő. Néhány éve leszokott a kábítószeréről, és hívő keresztény lett. A Partiumi Keresztény Egyetem lelkésze, Ráksi Lajos kérdezte életéről, harcairól.

– Ez a „karrier” kétségtelenül magányossá tesz, de maga a függővé válás folyamata egy magányos folyamat?

– Az az én tapasztalatom, hogy általában mindenki társaságban kezd el. Ismerek ellenpéldát, de ez a tipikus. Társasági, közösségi tevékenység az elején. Aztán ahogy az ember kezd egyre problémásabbá válni, akkor kezdődik az elmagányosodás.

– Melyek az árulkodó, apró jelek? Vannak egyáltalán?

– A legveszélyeztetettebb korosztály a kamaszok, tizenháromtól tizennyolc évig. Azok a viselkedési jelek, amik egy problémás drogfogyasztásra utalnak, azok normálisan is megjelenhetnek egy kamasznál. Nagy hangulatingadozások, szokásos tevékenységét elhanyagolja, és mással foglalkozik. Persze, vannak fizikai jelek, tág pupilla, vérekes szemek... de ez szemcseppel kezelhető. Ha egyszer lesz gyerekem, én azt gondolom, hogy nem azzal fogom tudni távol tartani a kábítószerrel, hogy elzárom a világtól. Hanem azzal, hogyha egy olyan kapcsolatban vagyok vele, egy olyan bizalmi kapcsolatban, ahol ő elmondhatja azt, hogy neki problémája van. Bármilyen jellegű.

– Mikor válik „létkérdéssé” a drog?

– Általában, ami nagyon látványos az ilyen drogosoknál, az a tökéletes irracionális. Ami azzal kezdődik, hogy pénzt kell szerezni az anyagra. És az embernek ezen kívül általában se célja, se terve... se lakása, se semmije nincs. Nem tudod, hogy hol és mit csinál az elkövetkezendő fél napon, meg hogy csinálod, de mindig megcsinálod valahogy. És például a dizájnnerdrogoknál pont az a durva, hogy ezeknél alig van fizikai elvonás, nincs olyan, mint a heroinnál, vagy a súlyos alkoholfüggőségnél. Viszont olyan szintű lelki katógás van, olyan sóvárgás, amit én még nem láttam. Van egy ilyen kényszeresség és megszállottság. S onnantól kezdve a nap úgy telik, hogy bármiféle módszerrel de be kell szerezni a drogot. Én például, besimulós voltam és nem agresszív. Az alkatomból se jött az, hogy én most bárkit is leüssek. Én ha-

zudtam, manipuláltam, loptam... tehát az a kis igazi sunyi aljadék... „aki a kukákban végzi a narkós filmekben” – ezt egy volt barátóm mondta. Én nem végeztem a kukában.

– Elmondod a könyvedben, hogy a hiteles keresztényekben a kulcsszó a közösség. És Ráckeresztúron, a terápiás otthonban. Mi volt az a plusz, amit ott kaptál?

– Én mindent ott kaptam! Érted?! A közösségi terápiákban a kulcsszó a közösség. És Ráckeresztúron is vannak szakemberek: lelkész, pszichológus, szociális munkás. De a közösségben gyógyulsz, változol. A közösség ereje az, ami gyógyít. És ugye, keresztényként is fontos a közösség. A közösség ereje sokkal erősebb, mint a gyógyszeré és sokkal tartósabb, és mélyrehatóbb. Én nem vagyok szakember. Nagyon sok embernek segíthet az addiktológia. De azt gondolom, hogy egy súlyos függésben nem elég az, hogy mondjuk megtaníttuk arra, miért rossz az, amit csinál, és hogyan kéne csinálnia, hogyha nem tudja. Rengeteg olyan embert ismerek, aki fejben tudja, mit kéne csinálnia, csak hát nem azt csinálja. Ez is egy ilyen tipikus narkós, szenvedélybeteg vonal, mikor tudom, hogy hogy kéne, de nem bírom megtenni. Azt gondolom, hogy összetett betegség, súlyos betegség, és ennek minden vetületével foglalkozni kell. És én nem tudom... nincs megoldásom... nekem segített Ráckeresztúr, azt tudom. A közösség.

– Hét másodperc a szabadságért. Használod ezt a képet a könyvedben. Ez mit jelent?

– Ez egy terápiás kifejezés. Ez azt jelenti, hogy ha tiszta vagyok, akkor mindig van döntési szabadságom arra, hogy én most fogyasszak valamit, vagy ne. Tehát, mindig dönthetek úgy, hogy nem. Van rá hét másodpercem, hogy döntsek. Akármilyen helyzetben vagyok, akármilyen szituációban, mondhatom azt, hogy nem. És ez a hét másodperc egy olyan ajándék, egy olyan szabadságélmény számomra, ami az Istentől egy olyan ajándék, amiben szintén az ő szeretetét érzem. Az, hogy visszakaptam tőle a szabadságomat. Mert függőként már nem szabad az ember. Egy börtönben van.

– Mivel ér véget a „karrier”?

– Van egy fajta olyan sóvárgásom, ami szerintem sohasem fog megszűnni. Ez kicsit olyan, mint a szerelem. Ez egyfajta terápiás eszköz is, hogy gondold el, hogy meghalt a szerelmed, és temesd el. De, hogy az a szerelem érzése megmarad. Egy gyász, és el kellett gyászolni, de egyfajta sóvárgás az megmaradt. De, sóvárgásom bizonyos szerekre, az nincs. Hanem ezek ilyen ösztönös szinten szoktak előjönni. A stresszhelyzetben, például. Amikor valami olyan mélypontra vagyok lelkileg, vagy olyan élethelyzetben vagyok, amikor ezt dobja megoldókulcsnak az idegrendszerem, hogy most be kéne állni. És ez meg is marad jó sokáig. De már nem kényszerít, szabad vagyok.

Lejegyezte: G. LEVENTE

AMIKOR A SZÜLŐ MINDENBE BELESZÓL...

Mindennek rendelt ideje van – tanítja a Prédikátor a Szentírásban. A gyermek irányításának, vezetésének, de az elengedésének is megvan a maga ideje. Az elengedni nem tudó szülő sok keserűséget okoz gyermekének is és magának is.

Családban élni az egyik legnagyobb dolog, mert biztonságot ad. A szülői szeretet védelmében felnőtt gyermek sokkal magabiztosabb felnőttként az életben. Az otthon, a sokszor civa-kodó testvérek zaja, családi titkokat őrző falak olyan élményeket adnak, mely kell ahhoz, hogy felnőve szintén erős embereket tudjon nevelni.

A család a lehető legjobb dolog ezen a világon, azok közül, amit Isten adott, és mégsem olyan könnyű benne élni. Minden szülő a lehető legjobbat szeretné átadni a gyermekének, megtanítani az élet dolgaira, tökéletessé nevelni, és bosszús, ha nem úgy sikerül. Minden szülő aggódik gyermekéért, és igyekszik tanácsokat adni a saját meglátása szerint, de van, amikor ezek a tanácsok túl soknak bizonyulnak. Nézzük meg, mi a különbség a féltő aggódás és a beleszólás között.

Vannak bizonyos lépések, szembenézések, amelyeket meg kell tenni ahhoz, hogy szülő és gyereke között harmonikus kapcsolat legyen minden életkorban. Ami a legfontosabb: a gyermekem nem a tulajdonom. Belőlem fakadt, de ő egy külön élet. A számomra legbosszantóbb, amikor édesanyák azt nyilatkozzák magukról, hogy az életük értelme: a gyerekük, nekik élnek. Nagyon nagy baj. Mert elveszik a gyermeküktől az önálló döntések lehetőségét. Vagy ha valami baj történik, derékba török a gyerek élete, netalán megbetegszik, vagy meghal, a szülő személyes kudarcaként kezeli.

Már meg is érkezünk a következő lépéshez: a fokozatosság elve, avagy együtt nőni a gyerekkel, figyelembe venni az életkori sajátosságokat. 1 évesen fogni kell a kezét, 2 évesen még etetni, 3 évesen még öltöztetni, 4 évesen figyelni minden lépését, mert ismergeti a világot, és még most is árthat önmagának, 5 évesen még fogni kell hátul a biciklit, és 6 évesen le kell ülni vele tanulni, míg önálló lesz. De 7 évesen nem kell felöltöztetni, sem megetetni, sem minden pillanatban mellette lenni. És negyedikesen nem kell mellette ülni egész délután, még akkor sem, ha valamit elfelejt. Kamaszkorban pedig hagyni kell lázadni.

Mi van akkor, ha ezeket nem tartjuk be? Gyermekkorban tartjuk őt. Nem lesz képes megállni fiatal felnőttként a lábán. És amikor erre ráeszmél, lehet, hogy már közben ráment a házassága, lehet, hogy elveszített egy jó munkaaajánlatot, lehet, hogy nem abban a szakmában dolgozik, amit szeretett volna, mert nem engedték oda menni. És fellázad 30

évesen vagy 40 évesen. A szülő pedig kétségbeesve siránkozik: mi lett a drága kicsi gyerekemmel? Megváltozott az addig szófogadó gyerekem! Iszik a gyerekem! Mi lett vele?

A kamaszkori lázadása kitolódott felnőttkorra. Összegyűjti az összes pofont egyszerre, amit én mint szerető szülő nem hagytam, hogy megkapjon szépen rendre.

Mert mi történik? Ahogy nő a gyerek, problémás helyzetekbe kerül. Én mint szülő már tudom, hogy azt hogy kellene megoldani. Miért? Mert már voltam olyan szituációban, lehet, nem is egyszer. Mit tanácsolnék a szülőnek? Akkor oldd meg a problémáidat! Mert azzal tanítasz a legtöbbet a gyerekeknek. Ne az ő problémáit oldd meg helyette. Könnyű egy ötödikes gyerek problémáját felnőttként megoldani, vagy könnyű egy 20 éves fiúról, aki a lányomnak udvarol, véleményt alkotni. Nem ez a feladatod mint szülő. Oldd meg a saját problémáidat, mert a gyerek ezt tanulja el tőled: bizonyos helyzetekben hogyan viselkedsz. És ha helyes úton jársz, ő is megtalálja majd a saját helyes útját. Ne akard a gyereked életét élni. Mert megkeserít az.

Nagyon sok középkorú vagy idősödő szülő van, aki rosszul él a házastársával, vagy megözvegyült. Így mivel elrontotta az életét, vagy egyedül maradt, megpróbálja a gyereke életét élni, és abba minduntalan tanácsaival beleszólni.

Mit tanácsolnék a gyerekeknek vagy felnőtt gyerekeknek, akinek az életébe még mindig beleszólnak? Döntsd el, fel akarsz-e nőni! S ha felnőttél, viselkedj is úgy. Ha kamaszkorban nem sikerült a leválás, tedd meg felnőttként. Közben vigyázz a szüleidre, mert ők neveltek fel. Ajánlj alku: nézd, meghallgatlak, de van saját utam, saját véleményem. Ha azt akarod, hogy jó kapcsolatban legyünk, fogadd el a véleményemet.

Kedves szülők! Tudjátok, mit tesz a legtöbb felnőtt gyerek, akit a szülő meg mindig irányít vagy irányítani akar? A szülőt megbántani nem szeretné, így hallgat, bólogat, szenved, közben hátul valakinek panaszkodik. Mert szeretne saját lábra állni, csak még mindig nem tud. Élünk bölcsen!

TÓTOS BEÁTA

GONDOLATOK ISKOLAKEZDÉSKOR

Különösen gyermekeink tanításakor nem szabad elfelejtenünk azt, hogy Isten mindenkinek az Úra és parancsolója. Ilyenkor mindenk előtt arra kell gondolnunk, hogy gyermek, szülő, tanító fölött is Istennek hatalma van! Olvassuk csak el újból a Zsolt 24,1-2 verseit: „Az Úré a föld és annak teljessége, a föld kerekége és annak lakosai. Mert Ő alapította azt...”

Tudatosítjuk-e magunkban az iskolai év kezdetén, hogy a gyermekeink az Úréi? Éppen úgy, mint mi, a szülők és a tanítók is! Isten a mi Urunk, aki hatalmas, nagy, mi pedig kicsi, tudatlan emberek vagyunk. Ezért Neki kell engedelmeskednünk, és gyermekeinket is a Neki való engedelmességre tanítanunk.

A bölcsességet is Tőle kell kérnünk, először magunknak, és aztán gyermekeinknek. Salamon is ezért imádkozott: „Adj azért a te szolgálódnak értelmes szívet, hogy tudja ítélni a te népedet, és tudjon választást tenni a jó és a gonosz között...” (1Kir 3,9). Salamon tudta, hogy az Istentől nyert bölcsességre van szüksége ahhoz, hogy a népet kormányozhassa. A szülőknél és tanítóknál is az Istentől kapott bölcsességre van szükségük, hogy a gyermekeket otthon és az iskolában „kormányozhassák”, okítsák. Így az Istentől nyert bölcsesség „életbölcsességgé” válik gyermek, szülő és tanár számára.

Az Úr Jézus is erre tanította a tanítványait. Élete példaadásával. A tanítványok láthatták, hogy Jézus mindig imádkozott, és az Atyától kérte el mindazt, amit a tanítványoknak és a többi embereknek továbbadott.

Szülő és tanító szeretettel és alázattal kell hogy tanítsa, nevelje a reá bízottakat. „Annak okáért az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is...” (Fil 2,5). Sokszor önmagunkról kell lemondanunk, és szeretetben szolgálva tanítanunk az ajándékba kapott és reánk bízott gyermekeket. A szeretetben való szolgálatunk által tudjuk a gyermekek figyelmét felhívni arra, hogy a sok földi tudás elsajátítása előtt Istentől tanuljanak. Kérjük naponta gyermekeinkkel együtt imádkozva: „Taníts minket úgy szemlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk.” (Zsolt 90,12).

CSOMAY ÁRPÁD

TEPLOMFELÚJÍTÁS RESICABÁNYÁN

A hollandiai Cordaad Alapítvány jóvoltából tizenkét hollandiai fiatal érkezett Resicabányára, és kilenc napon át a református templom felújításában segítettek.

Resicabányán a 19. században rohamosan fejlődő vasipar köré betelepülő protestáns munkások és tisztviselők közösségében 1872-ben alakult meg az egyesült evangélikus-református egyház, amelyből majd 1889-ben válnak ki, és emelnek saját templomot az egyre nagyobb számban itt élő és dolgozó reformátusok. A kommunizmus éveiben még több magyar református kerül a városba, a forradalom után hanyatló vasipar viszont már nem tud munkát adni sok családnak, ezért megindul az elvándorlás. Mára már nem nagy, de lelkes és életképes magyar református közösség maradt Resicán.

A templomrenováló, 16-24 év közötti fiatalok Nijkerkből érkeztek hozzánk, és többen itt töltötték szabadságukat kemény munkával. Templomunk belső felújítása már nagyon időszerű volt, az 1928-ban épített templom padlózata elévült, a nedves falak miatt dohos szag áradt, a szőszék padozatát is megette az idő. Önkéntes munkával, helyi segítőkkel együtt távolították el a régi padlózatot, talicskálták ki a 90 köbméter törmelékot, kívülről, belülről szigetelték a falakat. Az alapítvány mintegy 10 000 eurót gyűjtött össze a felújítási költségekre, és elmondásuk szerint azért jöttek segíteni, mert szívük csordultig telve van szeretettel. Ezt a szeretetet érezhették a gyerekek és fiatalok, akiknek két kétnapos programot tartottunk közösen a csapat lánytagjaival. Jónás próféta és az irgalmas samaritánus történetén keresztül tanulgattuk azt, hogy milyen az Isten szeretete.

A hollandok elszállásolása a parókián történt, étkeztetési költségeit a helyi gyülekezeti tagok önkéntes adományai-ból fedeztük. A templom felújítása folytatódik, a vendégek jövőre is szeretnének visszajönni további munkák elvégzésére. Istennek legyen hála!

MEGYASSZAI JÚLIA

BOCSKAI ÜNNEPSÉG MICSKÉN

Az Ér-melléki Micskére szólította az ünneplőket a meghívó július 26-án. Templom és az egész község közössége egybesereglett, hogy a magyarországi Bocskai István Társaság és a helybeli református egyházközség szervezésében részt vegyen a hálaadó és emlékező istentiszteleten.

A zsúfolásig megtelt, gyönyörű micskei templomban Tönkö Levente, Hajdúböszörmény Kálvin-téri lelkésze prédikált a Bírak könyvéből vett Igéről. Az ellenség hatalmas túlerejével szembeállni kész harcosok kiválasztása – mondta – nem történhet csak a létszám és a harci tudomány ismeretének függvényében. Elsősorban bátor, hazaszerető, áldozatkész és Istenben bízó vitézek harca hordozza a győzelem reménységét. Nem a létszám, de a belső elkötelezettség döntő mai harcainkban is. Ezekkel az isteni útmutatásokkal vezette fel a lelkész a Bocskai István Társaság megemlékező ünnepségét.

410 éve győzött a Bocskai-féle szabadságharc. Erről az eseményről a társaság elnöke, a jól ismert történész, Sárkány Viola tartott élményszerű előadást. Átismételtette velünk nemzetünk fényes múltjának dicsőségesebb eseményeit. Felkapták a fejüket még a helybeliek is, amikor említést tett arról, hogy Micske is rövid ideig Bocskai birtok volt, ezért választották az ünnepség színhelyeül. Évente egyszer a társaság kiosztja a fejedelemtől elnevezett díjat. A Bocskai-díjat olyan emberek kaphatják, akik következetes és hosszan tartó munkával szolgálják a magyarság ügyét, ismerik a magyarság testvériségének a szellemét, és sokat tesznek az emberiség szolgálatában. A díj Györfi Lajos püspökladányi szobrászművész alkotása. A kuratórium döntése értelmében az idén dr. Papp Lajos szívsebész professzor és dr. Takaró Mihály irodalomtörténész részesült a díjban. A méltatásokból kiderült, hogy a tudomány mellé ragasztott hittel élő és munkálkodó tudós emberek erősítik bennünk a hazaszeretetet és a magyar kultúra megbecsülését. A szellemi és fizikai gyógyítás mindkét díjazott életében meghatározó életelv. A kitüntetés át-
vételekor a köszönet mellett hangsúlyozták,

hogy további elkötelezett szolgálatra ösztönzi őket ez a megbecsülés. Cseke Attila parlamenti képviselő gratulált a díjazottaknak, majd igen szépen összeállított, tartalmas beszédében bátorított az összefogásra.

Az alkalom ünnepélyességét fokozta v. Erdei József debreceni szavalóművész értelmet és szívet felrázó előadása, Nagy Csaba targoncátűző ihletett, alkalomszerű, hazafias tartalmú játéka, valamint a micskei férfikórus megható éneklése.

A nemzeti imádságot követően, a támogató hangjára a gyülekezet kivonult a Micske központjában kialakított emlékparkba. Gavallér Lajos helybeli lelkész, kinek jól ismert szervezőkészsége és sallangmentes megszólalásai mindig rangot adnak az eseménynek, ismertette egy-egy mondatban a parkban található húsz emlékmű kapcsán a nagy elődök érdemeit. Idézte a Honismeret című lapban megjelent írást, mely egyediként említi a Kárpát-hazában ezt az emlékparkot, ahol a közösség egyetlen díszes helyre összpontosítva mutatja be és emlékezik híres elődeire. Ritka az a település kisebb és nagyobb hazánkban, ahol ilyen sűrűn lennének múltjában a jeles elődök. Veres-Kovács Attila nagyváradi-olaszi lelkész közös imádságban fogta és foglalta össze az emlékező utódok hálás indulatát. A vendégek és a helybeliek megkoszorúzták az emlékpark közepén lévő kopjafát.

Egyházunk hívei sokszor joggal kifogásolják a hosszúra nyúlt ünnepségeket. Tehették volna most is, de az események sokszínűsége, méltósága, fennkölt tartalma, az elődök felkészültsége, nemzetünk megbecsült férfiainak kitüntetése, és a régiekről való meghitt emlékezés feledtette az idő múlását. Nemcsak a résztvevőknek, de az egész községnek lelki megelégedésére és gyarapodására szolgált az istentisztelet keretében ágyazott ünnepség. Köszönet érte mindenekelőtt Gavallér Lajos lelkipásztornak, a presbitérium tagjainak, a Bocskai Társaság elnökségének, valamint az ünnepséget záró, bőségesen és izlésesen megrakott fehér asztalokért a gyülekezet nőszövetségének. Legyen Istené a dicsőség a hálaadás alkalmáért!

VERES-KOVÁCS ATTILA

KÜLHONI SZÓRVÁNYSTRATÉGIA

A tahitótfalui Sion Hegye Református Konferencia-központban tartotta a nyáron éves tanácskozását a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat.

Európai létünket 2000 év óta a keresztyénség határozza meg, és közhely, hogy a külhoni magyarságot az egyházak tartják meg. Egyetemes magyar református szórványstratégia kidolgozását tűztük ki célul a kitarult és határtalanra vált létünk világában. Ez a tevékeny szeretet tanítása és a szeretet evangéliumának hirdetése nem csak ott, ahol magyarok élnek, de az egész emberiség számára. Hét évtizedes múltunkra alapozott felkészültségünkkel munkáljuk a nyugat-európai magyar református szórványt megillető hely visszanyerését. A keresztyén erkölcs kereteire nemzeti hovatartozásuktól függetlenül hívjuk fel európai politikusaink figyelmét. Azonos utakat járó, ám meghatározó feladat számunkra a magyar református értékeink megőrzése és továbbvitele, mellyel központi elemévé válunk annak a közösségnek, amellyel azonosulunk bárhol a világon. Eme érzékeny téma elemeit felkért szakelőadóink villantották fel.

Soltész Miklós, egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár a megnyitó áhítatot követően röviden szólt a megjelentekhez. Krasznai Andrea repülőtéri lelkész előadása vezette be a szórványgondozási stratégiaalkotást. Fekete Ágnes, a Kossuth Rádió református félórájának szerkesztője az egymást lássátok-halljátok példáit dolgozta fel. A Magyar Református Nőmisszió munkásságát P. Tóthné Szakács Zita mutatta be.

Köntös László, a Dunántúli Református Egyházkerület főjegyzője, a Pápai Gyűjtemények igazgatója részleteiben foglalkozott az európai értékrend válságával, aminek oka, hogy kitelepülő Kárpát-medencei magyar református testvéreink nem mindig érkeznek meg a jó hét évtizedes legitím magyar református egyházi múltjára büszkén emlékező magyar református közösségeinkbe.

Szakelőadóink görcső alá helyezték az Európába irányuló migráció terhét. Elemzésre került közös Európánkba irányuló, és a világpolitikai erők mesterségesen kikényszerített népvándorlása, mint egy, a Magyarországra súlyosan nehezedő folyamat.

Olyan egyházi szórványstratégiát kívánunk alkalmazni, ahol kettős (felekezeti és nemzeti) kisebbségben a közös távlatokat célozzuk meg. Megoldatlan kérdéseink egyike a megmaradás kimunkálásán túl az állandó lelkészhiány és az anyagi gondok, a másfél évtizedes magyar protestáns szervezeti széttagoltság is. Szórványgyülekezeteink gondjait a Kárpát-medencei Magyar Református Generális Konvent 2009 óta jóindulatúan gyakorolt, és egy-egy hétvégi lelkész időnkénti kiküldésével – ún. „bepilóták” stratégiája – viszont aligha megoldás. Helyben élő, közösség teremtő magyar református lelkészekre van szükségünk. Igényünket közvetítettünk a Károli Gáspár Református Egyetem felsőoktatási nemzetközi stratégiáját bemutató Sümeghy Gyula, valamint a magyarországi politikum képviselői felé is.

Jóreménységgel haragozzuk be a kárpátaljai háborús nyomorúság ellenére 2017-ben két év múlva a kárpátaljai Técsőn szervezendő hittudományi tanácskozásunkat.

Élményszámba menő előadást tartott a térség nemzetmegtartó, izgalmas múltjáról és jelenéről az ott emléktábla- és szoborállító szombathelyi v. Kovács Jenő atyánkfia. Técsői vendégeink, László Károly ref. lelképásztor és Ambrus Pál ny. ref. liceumigazgató velünk és az együtt imádkozókkal a Mindenhatóhoz könyörögtek a béke visszaállításáért Ukrajnában.

A világhálós lehetőségek kihasználásával, Köntös László virtuális látogatás keretében mutatta be a Pápai Református Gyűjteményeket. Békefy Lajos, a Presbiter c. lap főszerkesztője az 500 éves reformáció mai irányelveire mutatott rá. Unitárius testvéreink felé az ökumenikus elkötelezettségünk szellemében Sipos Gábor, az Erdélyi Református Egyházkerület levéltáros történeze szólt az 1568-os tordai országgyűlés alkotta magyar vallásszabadságról, az unitárius testvérek jellegzetesen magyar keresztyén múltjáról és történelemalakító jelenéről.

Az ünnepi istentiszteleten Petzold-Fekete Ivett szolgált, a reggeli és esti áhítatokat v. Bereczki András, Orosz Attila, Tóth Miklós és László Károly técsői lelképásztor tartották. A záróistentisztelet igehirdetője özv. Lázárné Zahn D. Enikő, a NyEMRLSz lelkési elnöke volt, Gúthy László lelkési alelnökünk pedig az úrvacsorai ágendát végezte.

DR. BÉKÁSSY N. ALBERT

NYILATKOZAT

Mi, a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat tagjai, hálát adunk Istennek, hogy szórványhelyzetünkben is megőrizte hitünket, s úgy lehattunk az európai közösség tagjai, hogy közben nem veszítettük el református és magyar öazonosságunkat. Elődeink megtartó hite hozta létre a Szórványban Élő Magyar Reformátusok Egyházát – mai nevén a NyEMRLSz-t. Isten gondviselő és megtartó szeretetének megtapasztalásából ered hívásunk is, amely arra irányul, hogy szórványhelyzetünkben is megőrizzük Isten eleve elrendelt akarata szerint a közös múltunkból fakadó közösségi hitünket, s hogy eszközök lehessünk sorstársaink hitének erősítésében és megőrzésében.

Mostani tanácskozásunkon újra megerősítettük azt a meggyőződésünket, hogy Isten erre a szolgálatra hívott el bennünket a jövő távlatában is. Ezért a Kárpát-medencei magyar tömbreformátussággal közösen, és a hit egységében továbbra is arra törekszünk, hogy a megmaradás, a hitben való megállás eszközei lehessünk Isten kezében.

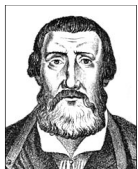
Meggyőződésünk, hogy közös emlékezetünk, közös magyarságunk, közös hitünk megtartása a mai migrációs folyamatokban nem az elkülönülést, az európai közösségtől való elfordulást szolgálja, hanem éppen ezáltal teszünk hitet az európai értékközösség mellett, melyet az Európánkba irányuló népvándorlás feszít.

Mi, a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat tagjai, hitet teszünk a keresztyén Európa mellett. Meggyőződésünk, hogy napjaink történései közepette csak úgy válaszolhatunk az emberi jogok, az egyenlőség, az igazságosság, a világnézeti, vallási és kulturális sokféleség, a felebaráti szeretet kihívásaira, ha egyúttal újra megfogalmazzuk, megerősítjük és kimondjuk az Európai Unió alapítóival (Schuman-Adenauer) egyező hitünket a keresztyén Európában. Európa kulturális öazonosságának megőrzését a sokféleség értékei mellett is napjaink egyik legnagyobb kihívásának tartjuk.

Meggyőződésünk, hogy a keresztyén hit megmaradása az európai jövő egyik legfontosabb kérdése. E közösségi hit kimondásához és megerősítéséhez magyar reformátusként és elkötelezett európaiként szeretnénk magunk lehetőségeihez mérten a jövőben is hozzájárulni.

ÉVFORDULÓ

JOHANN HESS (1490–1547)

525 éve, 1490. szept. 23-án született Johann Hess német lutheránus prédikátor, Boroszló és Alsó-Szilézia reformátora. Wittenbergi tanulmányai során kerül kapcsolatba Luther és Melancthon tanításaival. Boroszló (Breslau) papja (1520), a Mária Magdolna-templom első prot. lelkésze (1523-47). Ambrosius Moiban-nal együtt az anabaptisták és schwenckfeldianusok tanításai ellen küzd. Mária királyné, II. Lajos magyar és cseh király hitvese sikertelenül hívta meg udvari papjává (1523).

FAREL VILMOS (1489–1565)

450 éve, 1565. szept. 13-án hunyt el Farel Vilmos (Guillaume Farel), Neuchâtel és francia-Svájc reformátora, Kálvin munkatársa. A franciaországi Meaux, majd Svájc több városában hirdeti a reformátori tanokat. Részt vesz a berni dispután (1528). Genfben kerülése (1533) nyomán a város elfogadja a reformációt; meggyőzi az átutazó Kálvint (1536), hogy maradjon ott, ám nemsoká menekülniük kell (1538). Míg Kálvin visszatér Genfben (1541), addig ő Neuchâtelben (1542-65) lesz lelkész.

HORVÁTH MÁRIA (1790–1867)

225 éve, 1790. szept. 25-én született Pálóczi Horváth Mária ref. földbirtokos és patronus. Családot nem alapított, vagyona legjavát a ref. egyház és iskolák támogatására fordította – Simon (1792-1860) öccséhez hasonlóan. Az ungi ref. egyházmegye gyülekezetei mellett különösen a sárospataki ref. kollégiumot támogatta. Alapítványt juttatott a debreceni és pápai kollégium, a pesti teol. akadémia, a máramarosszigeti és miskolci líceum, a moldva-oláhországi miszsiói javára.

BIBLIAMÚZEUM ÉPÜLHET PRÁGÁBAN

Radim Passer cseh keresztyén vállalkozó bibliamúzeumot építene Prága belvárosában. A tervek szerint a következő 5-7 évben felépülő, 2000-2500 négyzetméter alapterületű múzeum a Szentírás szemszögéből mutatná be az emberiség történetét, ami egyedülálló, az evolúciós elmélet alternatívájaként megjelenő tudományos bemutató is lenne.

Ötlete egyelőre inkább meglepő, de semmiképp sem népszerű a prágaiak körében. Az utóbbi idők minden felmérése növekvő ateizmusról számolt be Csehországban – számol be a Kossuth Rádió.

„Azt gondolom, hogy a múzeum nagy erkölcsi felvilágosodást hozhatna az iskolások és más látogatók számára” – hangsúlyozta Passer. Hozzátette: a múzeum emlékeztetné az embereket, hogy az európai kultúra keresztyén értékeken alapszik. A vállalkozó elmondta azt is, nem tud arról, hogy máshol létezen hasonló múzeum, amely nonprofit alapon működik, és a külföldi turistákat is megcélozza.

Hangsúlyozta azt is, hogy nem fél a Csehországban széles körben elterjedt ateizmustól sem, amely véleménye szerint az egyházzal

szembeni bizalmatlanságból táplálkozik. A bizalmatlanságról véleménye szerint jórészt maguk a keresztyének tehetnek. „Az embereknek elvben nincs semmi problémájuk a Bibliával vagy Istennel. Azzal van problémájuk, ahogy az egyház tevékenysége és viselkedése Istent lefesti. Egyébként gyönyörű kivitelű, értékes könyveket nézgethet a múzeumban az ember, hiszen a tervek szerint mintegy 2500 négyzetméteren ritkaságokat is kiállítanak, és bemutatnák azt is, hány nyelvre fordították le a Szentírást. Vagyis Prága ismét gazdagodna egy turistaattrakcióval, mely a látogatók lelki épülését is szolgálná.” – nyilatkozta Radim Passer.

A vállalkozó céljának tekinti, hogy emlékeztesse az embereket arra, az európai kultúra keresztyén értékeken alapszik. De hogy hány évnél kell eltelnie, és hány generációnak kell felnőnie ahhoz, hogy a cseh közvélemény-kutatók más adatokról számoljanak be – erre a kérdésre a vállalkozónak sincs válasza, de hozzátette: hisz abban, hogy Istennek kedves az elgondolás, és áldása fogja kísérni a tervet.

Furcsa kettősség figyelhető meg a Bibliát tekintve az európai társadalomban. Míg Amerikában a Szentírás a társadalom egyik központi értéktartó eleme, addig Európában határozottan elutasítják a közbeszédből és a közgondolkodásból, ugyanakkor az egyéni, személyes lelkeségben és hitéletben még mindig jelen van. Ez a kettősség egyébként az egész európai identitásra jellemző.

FRICSKA

Megkérdezi egyszer a kántor az egyik öreg nénit: – Mi az oka, hogy kelmed egy idő óta mindig legutolsóként marad a templomban, végigvárja az éneklést, s aztán sírva távozik?

– Jaj, kedves kántor uram, az onnan van, hogy a kántor úr éneklése egészen a szívemig hat. Mert most a tavaszon megbetegedett egy szép tehenem, és bár sokat kúráltuk, szegény

mégis csak elpusztult. Mikor ez a szegény pára a végit járta, hát ő is szakasztott éppen olyanformán s olyan keservesen bögött, mint ahogy a kántor uram énekel. Hát azóta valahányszor a kántor uram éneklését hallom, mindig a szegény tehénnek a keserves bögése jut az eszembe, s nem tudom anélkül hallgatni, hogy sírásra ne fakadjak.